

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Szolgabírószági kirendeltség Parajdon.

Az elmúlt darabont-ido alatt a sóvidéki közszükséget szolgáló szolgabírói kirendeltség egy törvényhatósági határozat alapján a belügyminiszteriumba. Nem kínálkozott ez jó üzletnek a darabontok részére, mert a terék, tiszta szekely sóvidékiek annak idején függetlenségi és 48-as Kossuth-párti képviselőt választottak. Megbuktatták az akkor Tisza-párti, később Kristóffy-féle megyefőnököt. Kikötés tehát arra, hogy politikai elvüket eladják, köpönyeget fordítsanak — szó sem lehetett. A darabontok pedig ingyen, még a legközérdekűbb dolgokra sem voltak kaphatók. Annál kevésbé ismerték el a jóra való Sóvidék lakosságának nyomorúságát.

A levegő megtisztult. A becsületes belügyi reformok ideje elérkezett. Most tehát a sóvidékiek ismét fölvehették a küzdelem fonálát s nagy a reményük, hogy ezuttal méltányos, alig számbavehető áldozatot igénylő kérésük meghallgatásra, jóindulatu elintézésre talál.

Biztosítékot nyújt erre azon körülmény, hogy Ugron Ákos főispán a vármegye tekintélyes számottevő lakosságának elodázhatalatlan szüségletét nemcsak ismeri, hanem teljes igazsággal, a közérdeknek megfelelő lelkiismeretességgel kívánja kezelni. Nála mellék tekintetek szerepet nem játszanak. Viszont bárkivel szemben döntő az igazság és becsületesség.

Ezeket a szempontokat mérlegelve, a Sóvidéken felállítandó szolgabírószági fiókhivatal megvalósítása végett, következő kérést intézték a főispánhoz:

Méltóságos Főispán Ur!

Udvarhelyvármegyének a szélén fekvő Sóvidéke öt községe: Korond, Atyha, Felsőfalva, Alsófalva és Parajd 15.000 lelket számláló tiszta szekely lakossága a vármegye központjától Székelyudvarhelytől teljesen elszigetelten 36 kilométer távolságra fekszik.

A Sóvidék lakossága az erdőtervénynek minden átmeneti intézkedések mellőzésével történt alkalmazása következtében a legelők célszerű kihasználásában akadályozva lett, az erdők faállagának szabad használatában korlátoztatott és ezek következtében a lakosságnak állattenyésztéssel foglalkozó része, úgy-

szintén az erdők faállagát feldolgozó része is jövedelmező forrásait elvesztette; azért a lakosság nyomorúságos anyagi viszonyok közé jutott.

A Sóvidék lakosságának anyagi romlásához hozzájárult az a körülmény is, hogy a központtól nagyon távol fekszik és minden csekély törvényes ügyben, amelyet a szolgabírói hivatalnál kell elintézni 72 kilométer utat kell megtenni — gyalog!

A naponta előforduló nagyobb erdő és legeltetési tilalmi kihágásokért hasonlóan, a kik ezen kihágásokért tárgyalásra megidéztetnek a központba és börtönbüntetésre marasztaltatnak el, a tárgyalásra való megjelenés és a kiszabott börtönbüntetés leülése végett két ízben a központba Székelyudvarhelyre menni 144 kilométer utat tesznek meg gyalog.

Ezen körülmény a szegény, kezeset hiányában szenvedő népnek elviselhetetlen teher, mert minden egyes alkalommal utazást kell tenni a tarisznyába, ha volna, de a szegényember asztaliókjából sokszor hiányzik a kenyér és a hozzávaló, úgy az utiköltségre való pár krajcár is a zsebből, azért kénytelen éhezve, nélkülözéssel küzdeni a míg a fárasztó utat megteszi. Különösen téli időben számalomra méltóak azok a szegény emberek, akik övig érő hóban, kigyérült tarisznyával, lyukas boeskorban, gyenge, vásott, kopott ujasban, éhezve és dideregve kell hogy megtegyék a 72 kilométer utat a Kalondán keresztül, mert ez a hosszú ut megtevéle gyalog két éjszakát és egy nappalt veszten igénybe. A jobb módúak, akik lóval és szekérrel rendelkeznek, éjfél 12 órakor indulnak el hazulról, hogy reggel 8 órára beérkezessenek Udvarhelyre. Az ügyek letárgyalása elhúzódik a délutáni órákig, a míg visszaindulhatnak, estére jár az idő és ismét csak éjjel 12 óra lesz, mikor hazaérkeznek.

Ezt a sok szenvedést a Sóvidék lakossága miért viseli. Azért mert Parajdon nincsen szolgabírói hivatal, amely a folyó panaszos és egyéb közigazgatási ügyeket helyben elintézzé és a népet a sok szenvedéstől és zaklatástól megóvjá!

Méltóságos Főispán Ur!

Az udvarhelyi járás szolgabírói hivatalánál egy Fő- és két szolgabíró van alkalmazásban, akik a járás folyó hivatalos ügyeit intézik. Azok közül egy szolgabíró rendeljenek ki Parajdra; amiatt a vármegye költségvetése csak annyiban szaporodnék, hogy a szolgabírói kirendeltség részére hivatalos helyi-

seget, irodai átalányt és a szolgabíró részére lótarási átalányt adjanak. Ezen csekély áldozatot a magas Magyar Kormány meghozhatja azért, hogy 15000 lelket számláló tiszta szekely lakosságot a felsorolt nyomortól megszabadítsa, annál is inkább, mivel hogy jelenben a vasut Parajdig már megnyitott és közlekedik, ezáltal a Sóvidéken a forgalom emelkedik és a sóbánya érdeke is azt kívánja, hogy ügyeit és munkás viszonyait helyben intézhesse el. Különben is nem a nép van a hivatalért, hanem a hivatal a népet és nem felel meg a méltányosság-nak, hogy a hivatal kényelméért annyi adózó polgár szenvedjen, hanem a hivatalokat kell úgy beosztani, hogy a népnek kényelmesen és könnyen hozzáférhetővé tegyék.

Ezen tarthatatlan állapotok megszüntetése céljából — a darabont-kormány idejében — Dr Damokos Andor, vármegyénk alispánja Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságához előterjesztést tett, ezen előterjesztést a törvényhatósági bizottság a magáévá tette és elhatározta, hogy a Sóvidék részére Parajdon egy szolgabírói kirendeltséget létesít. Határozatát — jóváhagyás végett és a költségek többletének a vármegye dotációjába leendő felvétel végett — felterjesztette az akkori Fehérvári darabont-kormányhoz, de azt a Fehérvári darabont-kormány nem hagyta helyben és így a Sóvidéknek ez az égetően szükséges ügye elposványosodva — letétben hever!

Most már Magyarországnak osztatlan közbizalmat bíró felelős magyar kormánya van, Méltóságod pedig itt a vármegyében ennek a kormánynak a képviselője és vármegyénk szülöttje, aki itt nőtt fel és a szekelység ügyes-bajos dolgait ismeri és személyesen is megvan győződve arról, hogy felhozott sérelmeink valósággal fennállanak. Azért mély alázattal kérjük Méltóságodat, hogy a Sóvidékre Parajd központtal egy szolgabírói kiküldöttség létesítését a legközelebbi törvényhatósági közgyűlésen esetleg egy rendkívüli közgyűlésen meghatározatni kegyeskedjék, a határozatot, a magas kormányhoz jóváhagyás végett pártolólág terjessze fel és eszközölje ki, hogy a szolgabírói kiküldöttség költségvetését a Belügyminiszter Ur Ó nagyméltósága a folyó évi költségvetésbe felvéve, a Sóvidéknek Parajd központtal a jövő idő alatt egy szolgabírói hivatal létesítését engedélyezze.

Felsőfalván, 1906. június hó.

Mély alázattal:

Lukács Illés községi főbíró, Kovács

Mózes, Bőjthe Béla, Boldizsár Illés, Kovács Sándor, Lukács Dénes, Szász István, Szász Mihály, Szőke Dániel, Vágási Zsigmond id., Engi Gergely Fábán Dániel, Keresztes János, Hetser Kálmán, Fábán Illés.

A politikai helyzetről.

* Ki biztosítja azt, hogy őszre ellenségeink meg nem kísérlék váltságba dönteni Magyarországot? Bizony ez nagy kérdés, a melyre felelni egykönnyen nem lehet. Azt, hogy a Fejérvári-féle kormány visza kerüljön és holmi Lányi-fele represszáliák kerüljenek felszínre, szinte kizártnak tekinthető. Azonban — ismerve az osztrákot, — látva azt, hogy a Kristóffy emberei mily szívós kitartással védelmezik a régi rendszert és mily vehemenciával támadják a függetlenségi és 48-as párt támogatásában levő, azonban — udvari közkívánatra — még mindig 67-es alapon mozgó kormányt, kénytelenek vagyunk Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő azon véleményét helyeselni, hogy a függetlenségi pártot csakugyan ország-szerte szervezni és erősíteni kell. A császári teljhatalom közelebbi tultengését, igaz, aligha lesz kedve megismételni az agg uralkodónak, mert hiszen mindent megkapott tőlünk, amit akart. De a kamarillában sokszor csalódtunk. Okunk lehet a jövőtől való aggodalomra. Ha valamely európai esemény felkavarja a Habsburgok monarchiáját: akkor Magyarország oly védtelen, mint a darabont-kormány alatt volt; kiszolgáltatva a katonai önkénynek, a bürokratikus szolgáléküségnek, a nemzetiségek izgatásainak és a nemzetközi demagógiának, mely sem Istent, sem hazaszeretetet nem ismer. Mikor legjobb helyzetben van valaki, akkor jusson eszébe a bekövetkező rossz állapot...

* Hűsölni és gondtalanul élni, igen jó dolog lehet így ugorkaérés idején. A magyar nemzet, mely alkotmányos jogait képviselőre bízta — nem hűsöl. Napestig fáradhatlanul munkálkodik, verejték csurog az arcán, hogy egy évi fizetését az anyaföldtől beszedje. S mintha lát-nám, mily hála-érzet tölti el kebelét, hogy a Mindenható annyi inséges esztendő után, végre fáradságát bővebben jutalmazta. Amily elégedettség tölti el e téren az országot, épen olyan reménytelenül kezdett aggódni a politikai téren történetek miatt. Azok az eredmények, melyeket a paktum hozott és a delegációk megszavaztak, vagy a melyek a költségvetésben vannak, kielégíthetik a királyt, de a nemzetre nézve

sem vívmányt, sem biztosítékot nem jelentenek. A nagy küzdelemnek és a reá következett hasonló győzelemnek más gyümölcsét vártuk. Azt hittük, hogy a nagy függetlenségi tábor, melynek eszméi, elvei minden igaz magyar szívében vannak, rövid idő alatt az összes hazafias pártokat a 48-as lobogó alá vonja, hogy így egyetértve, az ország boldogulását haszontalan pártoskodások ne akadályozzák. Vigyázni kell, mert az örökséget könnyebben lehet megszerezni, mint azt csorbitatlanul megtartani. Tényleg meg kell tenni mindent arra nézve, hogy az átmeneti idő alatt a nemzetet teljesen szervezzük, előkészítsük, megerősítsük, hogy a feltétlenül bekövetkező új harc, változott erőviszonyok között találjon bennünket. Mi legyünk erősek, egységesek, szervezettek és kitartóak és nem az udvar és nem az osztrákok. Ezt kívánja a magyar nemzet jövője, ez az okos politika.

* **A nemzet képviselői** — ha lelkiismeretükben érzik a nagydők fontosságát — édes semmit tétellel nem érhetik be. A nemzet megtette kötelességét. Most immár képviselőin van a sor. Ne csak addig ismerjék a választókat, amíg voksoakat adnak, hanem vegyenek fáradságot és közbe-közbe egy-egy beszámoló gyűlésen világosítsák föl a történelekről, készítsék elő a jövőre. A virágot, ha nem ápoljuk, ha elgyomosodni engedjük — elhervad és aratás idején gyümölcsöt nem hoz, vagy ha hoz, férges lesz az. Tehát: „Munkára fel, ne vesztegelj! Nem restekért van itt a hely...” A függetlenségi párt végcélja 67-es politika nem lehet. Hogy pedig a 48-asra lehető rázkódtatás nélkül gyakorlatban áttérhessen, arra igazi munka, kitartó szorgalom kell. A nemzet kötelességét megtette. Most 48-as képviselőitől várja — ugyanazt...

* **A tetszhalottak ébrednek.** A XX. század magyar közéletének kétségtelenül legsötétebb és becsülettől legmentesebb alakja, — írja Cholnoky Viktor — Kristóffy József pláne

már kezd újra szerepelni a nyilvánosság előtt. Mert ezeknek a bőrre mérve, gyenge fegyver a közmegegyezés és az egyetemes undor és mert a kormány gyenge és bécsi befolyás alatt álló ahhoz, hogy merje odahurcolni, a hova valók: a vádlottak padjára. És rájuk sütni a bélyeget és rájuk rakni a bilincset, amely elnémita őket...

A székely kamara közgyűlése.

Marosvásárhelyt 1906. július 17.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tegnap teljes ülést tartott. A gyűlést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezette.

Elnöki közlések után a székelyföldi ipari akcióról tételt jelentés, minek kapcsán a teljes ülés sajnálattal vette tudomásul, hogy a kamarának ezen akcióval járó költségei fedezésére kért államsegély nem bocsátott rendelkezésére. Örömmel fogadta azonban a miniszternek azon kijelentését, hogy a székelyföldi iparfejlesztési akció keretében a Marosvásárhelyt szervezendő technológiai muzeumnak jelentékeny feladatott juttat. Hasonló hangulattal fogadta a miniszter ama kijelentését, hogy Erdővidéknek, melynek nagymennyiségű vasanyaga van, egy nagyobb vasipartelep felállításához készséggel nyújt segítyt.

A székelyföldi iparfejlesztési akció sikere érdekében elhatározta folytatni a gyűlés, hogy számba veszi minőség és mennyiségileg mindama export képes kézmű-, házi- és gyáripari termékeket, melyek jövőben Romániában s általában a keleti tartományokban elhelyezhetők, melyeknek kivitele magas vámmal nem korlátoztatik. E célból a Romániával való kereskedelmi összeköttetés biztosítása érdekében a szükséges lépéseket megteszi. Végül Sz. Szakáts Péter titkár az ügy további tanulmányozásával megbízta.

A székely-fiúk ipari kiképzése ügyében elhatározott, hogy a kamara jövőben lehetőleg csak olyan iparosoknak ad székely fiukat ta-

noncul, kiknél a szükséges előfeltételek az ipar megtanulására biztosítatnak és akik a tanoncoknak a szülők megterhelte nélkül biztosítják élelmét, ruházatát és egyéb szükségleteit. Borszék Soma nyug. miniszteri tanácsos levelező tag indítványára elhatározott, hogy a székely tanoncok nevelésében és el látásában kitűnt iparos mesterek kitüntetése vagy megjutalmazása iránt is lépések tételnek.

Sz. Szakáts Péter titkár jelentést tett a bukaresti kiállításról, melyen 21 székelyföldi iparos jelentékeny szép munkával vett részt, ami örvendetesen vétetett tudomásul. Elsősorban érdekünk, hogy a szomszéd kelettel ipari és kereskedelmi összeköttetést keressünk.

Folytatólag az ipari munkás jutalmak kérdésében határozott a teljes ülés. A négy, egyenként 100 koronás jutalmat a kerület négy megyéjéből 1—1 legidősebb munkásnak javasolja adományozni. Targyalta a gyűlés az állami támogatásért beadott folyamodványokat. Egyrészt a székelyakció keretében találta figyelembe veendőnek; egyrészt meg egyenesen a kereskedelmi miniszter támogatásába ajánlotta.

Egy folyamodás kapcsán az indítványok során elhatározott, hogy a székelyföldi len- és kendertermesztés fokozása céljából a toplicai hőforrások mellett áztató létesítése tárgyában lépéseket tesz a kamara. Ugyanis a tapasztalat azt mutatja, hogy a mióta a kender- és lenáztatás a folyóvizekben megtiltott, a termelés aláhanyatlott. Ezt fokozni kell úgy az ipar, mint a mezőgazdaság érdekében. De másfelől az is indokolja a tervet, hogy az említett hőforrásokban 48 óra alatt a kender és 24 óra alatt a len kiázik s valami szép fényt nyer, ami értékét fokozza. A teljes ülés megbízta az elnökséget, hogy a továbbiakhoz szükséges adatokat szerezze be és tegyen előterjesztést.

A gyűlés végén tett indítványra a tagok élénk hozzászólása után

elhatározta a teljes ülés, hogy most folyó III. oszt. adókiróvástan tapasztalt indokolatlan adóemelés ellen táviratilag kér orvoslást a pénzügyminisztertől. Általános megdöbbenést keltett ugyanis, hogy amikor az évek óta tartó gazdasági válság az ipari és kereskedelmi fogalmat nemcsak korlátozza, de meg is akasztotta, mindenféle képzés alapon eddig nem tapasztalt siker szerint emelik az iparos és kereskedő közönség adóját.

Máthé József.

KÜLÖNFÉLÉK.

Iparos Polgártársak!

Köztudomású dolog, hogy napjainkban, az ipari munkásoknak és kisiparosoknak, ha kenyérkereső szerszám kihull kezükből, nincs megélhetésük. Ha már többé dolgozni nem tudnak, a nyomor és koldusbot jelszóvá válik! Ha árvákat és özvegyeket hagynak hátra, ezek inségbe jutnak és szaporítják kegyelemkenyeren élők számát. Mivel sem az állam, sem a társadalom nem törődik kellőképpen az ipari munkásnép életérdekével, azért önmagát kell okvetlenül megvédenie a sors csapása ellen.

Nem lehet, nem szabad engedniük, hogy munkaképtelenségek esetére a hajlékaikban az ugys szűken mért jólét helyébe, a nyomor és inség üssön tanyát.

Ezen tarthatatlan állapotot igyekszik segíteni az 1893 óta fennálló „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete”, mely még a legszegényebb munkásoknak is alkalmat nyújt arra, hogy csekély áldozattal önmaga és családja jövőjéről gondoskodhassék.

Minden ipari munkásnak, minden kisiparosnak tehát arra kell törekednie, hogy öregsége vagy munkaképtelensége idején, ne jusson nyomorba és ne szorultjon mások kegyelemkenyerére.

A szerény keresetű ipari munkáskodó emberek, akiknek módjukban vagyont gyűjteni egyedül csak úgy tudnak védekezni a sors csapásai ellen, ha minél előbb és minél többen sikerül nekik tagjaivá lenni a „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj-egylete”-nek.

Megalakítandó városunkban ez egyet fiók-pénztárát: folyó év július hó 22-én (vasárnap) ó. 11 órára az Iparos Önképzőegylet nagytermébe városunk ipari munkásait és kisiparosait szeretettel meghívom.

Székelyudvarhely, 1906. júl. 21.

Solymossy Endre,

Iparos Önk. egyleti elnök.

— A segesvári csata évfordulója

A segesvári csata évfordulója, július 31-ike alkalmából ismét kegyelmes ünnepet rendeznek Petőfi s a elesett honvédek siremlékénél. Segesvári Magyar Polgári Kör ünnepély rendezésére kiküldött Bihary Istvánt, Dénes Jánost, J. kabffy Józsefet és Józsa Adolfot. A ünnepély július 29-én lesz. A re

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Budvár és Csicservár regéje.

A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája.

— Irta: Fülel Sz. Lajos. —

Bérees kis hazámban akár merre lépek, Elém állnak mind a régi szép emlékek. Borongó lelkemre, mint a rom repkénye, Ráborul csendesen a mult szelid fénye, Melynek világánál hős daliák szállnak Szerellem, dicsőség utján — ideálnak... Ilyen volt Csicsér is, a hies levente, Aki a Rabonbán leányát szerette. Ez a tündérszép lány ott élt ős Budvárban, Gögös atyja mellett, nehéz árvaságban. Gyász, buja közben derűs napja két föl: Búbájos szerelem ragyog ki szeméből. Csicsérért ver titkon szíve dobogása, A nevét hordozza lelke sohajtása... A büszke Rabonbán-, a gögös apának Szemei a leány szívébe belátnak. S hogy kiért epedez, azt is észrevette: — Mit keres itt, ugy mond, az a szedte-vedte? Királyi volt az én őseim törzsfája, Lányom akárkinek nem lehet arája. Le is út, fel is út! Tudomásul vegye: Csicsér többé lábát házamba ne tegye!

Késő ősszel, hervadt ősszel
Lehull a fák lombja.
Tán nehezebb most a lélek,
Valami ugy nyomja.
Ős Budvárnál, Csicservárnál
Kél a szél bugása,
Tán nem is szél, hanem két szív
Fájó sohajtása.

Rabonbán-lány, hős levente
Egymástól elzárva,
Társa után siró gerle
Még az sem oly árva.
Mert a gerle megtalálja
Valahol a párját,
De Csicsérék a szebb jövőt
Ugyan honnan várják?
A szerelem piros rózsa —
Hej sok a tövise,
Ha megvérez, fájó sebet
Vajjon, ki köti be?
— Oh bárcsak egy kis levelet
Küldhetnék el hozza!
A fájó seb oda által
Addig-addig nyíllal,
A szerelem találékony,
S gyógyítgatja nyíllal,
Melyhez kötve kis levélke
Röppen át naponta...
En Istenem, milyen kedves,
Kicsi galambposta!
— Utánad fáj az én lelkem...
Egyik levél sirja.
— Nélküled az élet sem kell...
A másik azt írja.
— Sem éjjelem, sem nappalom,
Nyugodalmam nincsen...
Jön a válasz: — Tiéd leszek,
Ugy áldjon az Isten!

Budvárban most néma csend ül...
Lenn a völgyben a kard csendül,
Az ellenség támad.
Hős Rabonbán be se várja
Küküllőnél utját állja,
S büszkén neki vágat,

Összecsap a két ellenfél,
A haláltól egyik sem fél,
Pedig dúsan kaszál.
Csicsér is küzd, a hős, bátor,
De nyomul az ellentábor,
Utján ezer halál.

S amint nyomul balra-jobbra,
A Rabonbánt körül fogja,
El is csipik talán,
De ott terem a hős Csicsér,
Vele a győzelem, siker:
Szabad a Rabonbán!

— Köszönöm az életemet!
S hogy megmentettél engemet,
Derék ifju vitéz:
Kérj akármilyen szívességet
Kincset, gyöngyöt, ékességet,
Hálám megadni kész.

— Kötelmem volt! Csicsér felel,
Hadur népét nem hagyta el...
De ha már adsz nekem —
Az életért, adj életet:
Leányodat, ki ugy szeret,
Boldog lesz, hidd, velem.

Csicsér szeméből könny pereg...
— Töröld le no, te rossz gyerek!
Igy szólt a Rabonbán.
Szerelmelekről rég tudok;
Előbb Hadurnak áldozok
S legyen tiéd a lány!

És száll a füst... Nyerit a mén...
Regösök lelkes énekén
Boldog hazát eseng.
Csicservár és Budvár között
A szív örök frigyét kötött
S az édes béke leng...

dező-bizottság csatlakozásra szólítja föl Segesvár várost s a vidék egyesületeit, hogy az ünnepély fényes, a dicső őshöz méltó legyen.

— **Andrássy Gyula** gróf magyar belügyminiszter nagyfontosságú ki-jelentéseket tett költségvetési be-zsejében. Megmondotta, hogy Ma-gyarországon többé szó sem lehet a közigazgatás államosításáról, sőt el-lenkezőleg arról kell gondoskodni hogy a törvényhatóságok ereje, el-lenálló képessége és önállósága fo-kozódjék. Természetesen a döglöt-tek, a Tiszák és a halvaszületettek, a haladók felzokognak és a Nilus legöregebb krokodilus vénasszonyát is lepipáló sirámmal jajgatnak, hogy mi lesz a szegény vármegyei tiszt-viselőkkel, akik most már végleg-elestek attól a reménytől, hogy va-laha állami tisztviselő válhassék belőlük. Törüljék le könnyeiket a krokodilusok. Hiszen kezük ügyében van még Perczel Dezső zsebkendője...

— **Tulipán a fürdőben és a gyó-gyító forrásban.** Dr Hankó Vilmos, a székelyföldi fürdők és ásványvizek legalaposabb ismerője — nagyér-dekü cikkelyt irt az „Erdély” c. honismertető folyóiratba. A tulipán-jegyében megindított hazafias moz-galom vezetőit reávezeti az erdélyi részben levő 41 fürdő fölkarolására, mert hiszen ezek nemzetgazdasá-gunknak valóságos rejtett kincsei. Cipőt, csizmát behozunk évenként 16, fabutort 11, szappant 4, gyer-tyát 3 és fél, gyufát 2, kesztyűt 2 és fél, dohányt 16, élesztőt 2 és fél, bort 9, cukrot 7 és fél, sört 4, friss-gyümölcsöt 5, ásványvizet 1 és fél millió korona értékben. Csúpan ezek-ért 100 milliónál jóval többet fize-tünk a külföldnek (nagyreszt Auszt-riának). Fürdő-ügyünk mai fejlett-sége mellett is 50 millió koronát képvisel, a mit magyar családok nyaralás, fürdőzés címén évenként külföldre visznek. Ez a sok pénz, ha visszatárlhatnók, úgy folya szét szegény országunkban, mint avar réten a hirtelen jött esőnek az ál-dása.

— **Udvarhelyvármegye iparfej-lesztő bizottsága** folyó hó 26-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor a vár-megyei ház kistermében Ugron Ákos főispán, elnök vezetése alatt ülést tart.

— **Kossuth-szobor Sepsiszent-györgyön.** Ma (vasárnap) szentka-tolnai Elekes Béla Háromszékvár-megye főispánja védnökségével a Kolecza-féle kertben a felállítandó sepsiszentgyörgyi Kossuth-szobor alapja javára műsoros nyári ünne-pélyt rendeznek Sepsiszentgyörgyön.

— **Székely fiuk elhelyezése.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a székely fiuknak ipari pályákra fölvételét Székelyud-varhelyt a vármegyei háznál augusztus 6-án délelőtt 10 órakor, Székelykeresztúron a járási főszolgabírósnál, augusztus 7-én d. e. 9 órakor fogja megejteni. A felvételen 13 évet betöltött és lega-lább 4 elemi osztályt végzett fiuk jelenhetnek meg. A jelentkezéskor iskolai bizonyítványukat bemutatni tartoznak. Helybeli iparosok és ke-reskedők, kik tanoncot akarnak fel-venni, a jelzett időben és helyen jelenjenek meg.

— **Gróf Batthyányi Lajos emléke.** Valamikor hajdanában volt olyan idő is, mikor nagyjaink a hazáért életüket is feláldozták. E nagyoknak emlékeit igaz szívből vajmi kevesen őrzik, hiszen ma már a tévelygők előtt a hazafiság véték, azoknak ma már nem Isten, nem haza, ha-nem szavazati jog kell. De a keve-seknek is mintaképe Szombathalvi Albert nyug. rendőrtanácsos, aki a szomorú emlékü új épület lebontása alkalmával megvette azon piros márvány-kockákat, melyeken

a vértanu gróf Batthyányi Lajos utolsó útját tette meg. Ezen már-ványtáblákat Kispesten Kossuth-utca 27. sz. alatti házában lefektette járdának s fölébe szürke márvány-táblát helyeztetett el a következő felirással: „Egy Kálvária, hol most állasz; stáció rajta minden egyes kőlap, melyre a szem letekint; egy-kor vértanu útját tette márványon ment halni a szent ügyért gróf Batthyányi Lajos”. Örülhetünk, hogy székely vérünkben való vér, aki a mai anyagi világban is ilyen szé-pen megbecsüli nagyjaink emlékét.

— **Zártkörű nyári táncmulatságot** rendez a helybeli csizmadia-ipartár-sulat folyó hó 29-én (vasárnap) a temetkezési segély-alap javára Sán-dor István (Koronkai-féle) kerthelyi-ségében. A mulatság kezdete d. u. 5 órakor. Belépti díj személyenként 1 K, családjegy 3 személyig 2 K. A zenét Sándorka zenekara fogja szolgáltatni.

— **Törvényjavaslat a mértékek használatáról.** Kossuth Ferenc keres-kedelemügyi miniszter július 25-én délelőttre szaktanácskozást hívott egybe a mértékek használatáról és ellenőrzéséről szóló törvényjavaslat megújítása végett. A szaktanácsko-zásra az Országos Magyar Gazda-sági Egyesület az ipari szakosztálya vezetését, Gaal Jenő és Bernát István elnököket és Zorád István titkár küldte ki.

— **Uszoda.** Az uszoda társaság f. hó 26-án (csütörtökön) d. u. 5 óra-kor a vármegyei ház kistermében ala-kuló ülést tart, melyre a tagok tisz-telettel meghívottak. Tárgy. Az alap-szabályok megállapítása s ennek alap-ján a megalakulás kimondása. 2. Vá-lasztások. 3. Az építés feletti intéz-kedés. Székelyudvarhely, 1906 július 26-án. A végrehajtó-bizottság.

— **Szt.-Ferencrendi gyűlés.** Ju-lius 16—18-ig folyt le Kolozsvárt a Ferencrendi rendtartományi gyű-lés, melyen a helybeli zárda főnöke P. György József, mint Rendtar-tományi tanácsos vett részt. Az itteni zárda személyzetében semmi változás sem történt.

— **Küldöttség a minisztereknél, vagy „Ki-ki magának.”** Az állatok beszélgetéséből azt következtetik, hogy pl. a libák gyakran nem min-den önzetlenség nélkül azt hangoz-tatják: „Ki-ki magának”, „Ki-ki ma-gának” s egymás elől mohón kap-kodják el a táplálékot. Nem mond-juk, hogy Marosvásárhely, a „szé-kely főváros” vezetősége is ilyenfor-mán cselekedett velünk és a Szé-kelyföld többi városaival — a mult-ban, de azt látjuk, hogy ők sokkal élelmesebbek, mint mi és a testvér székely városok. Mult héten is föl-használták az alkalmat. Küldöttség-gel vonultak Kossuth Ferenc keres-kedelemügyi és Gróf Apponyi Al-bert közoktatásügyi miniszterhez. A küldöttséget Bedőházi János orsz. képviselő és Dr Bernádi György pol-gármester vezették. Kossuthnál a marosvásárhelyi vasutállomás kibő-vítését és Kolozsvártól Marosvásár-helyig a Mezőségen keresztül egy rendes járatu vasut építését; Appo-nyitól a város iskoláinak államosi-tását kérelmezték. A miniszterek szívélyesen fogadták őket s termé-szetesen most is, mint mindig teljes jóindulatukról biztosították. Tehát a marosvásárhelyiek tulteszik ma-gukat minden „naivitás”-on. Nekik szükségük van a kolozsvár—maros-vásárhelyi egyenes székely vasutra. Meg is kapják, mert ők az ország szíve felé „matat”-nak; nekik el-sőbb kérdés az, hogy Budapesthez közelebb jussanak, mint hozzánk. Nekünk mintha példát szolgáltatná-nak, hogy törekedjünk mi is Buda-pest felé és kérelmezzük szintén a Marosvásárhely—Székelyudvarhely között kiépítendő egyenes irányu

székely vasutat. Ne féljünk az ár nyekunktól; ne várjuk, hogy önként ölnkbe ömöljön az áldás. Tegyük mi is valamit! Marosvásárhely foly-ton kopogtat, zörget és számára „nyittatik”. Előttünk azonban a leg-több égető kérdés kapuja, jámbor ohajtásnak — talán örökre — zárva marad...

— **Az új bukaresti ev. ref. pap.** Márton Árpád küsmődi ev. ref. pa-pot a bukaresti egyház egyhangu-lag papjává választotta. Nehéz hi-vatás, de épen oly szép. Oda menve idegenbe az odaszakadt véreinknek édes anya nyelvünkön hirdetni Isten igéjét, megtartani őket az édes hazának nyelvben, gondolatban, er-zelemben, oly nemes hivatás, melyet egy oly rátermett, kitűnő szónok képes betölteni, mint Márton Árpád, a kit ifjúságának teljében ért e nagy megtiszteltetés. Uj állomását szept-tember 2-án foglalja el, hova elki-séri minden jó kívánságunk.

— **Székely iparunk pártolása.** Csak néhány rövid sorban fogunk meg-emlékezni a székely iparnak pár-tolásáról. Csak rövidesen, de ha szükségét fogjuk látni, kiterjeszke-dünk részletesebben, s bele nyulunk a kissé kényes darázs-fészekbe s le-leplezzük azon tényezőket, akik nemhogy vármegyénk iparát fejlesz-teni, népének kenyeret adni igye-keznének, hanem épen megfosztani akarják attól is, ami már megvan. A Sövidékről elvitték a gyufagyárt, ahol három község népe kapott kenyeret s a nemtörődömség, a szűkmarkuság miatt úgy látszik Filep Dezső is bel- és külföldön egy-aránt híres agyagipari műtermét kénytelen lesz beszüntetni, mert minden hathatósabb támogatás nél-kül kénytelen Korondon egy nem megfelelő műteremben dolgozni és dolgoztatni. Hogy pedig életrevaló vállalkozása, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a legtöbb megrendelése Angliából és Észak-amerikából van. Sajnos azonban, szegény ember ő is, mint még oly számosan s nem képes arra, hogy saját erején megfelelő műtermet rendezzen be, s e körülmény miatt nagymérvű megrendeléseket kény-telen visszautasítani. Így nemrégiben Lipcséből kapott egy 25 000 koronás megrendelést, melyet újabb és újabb és nagyobb mérvű meg-rendelés követett volna. De hiába! ő képtelen volt eleget tenni, mert támogatást nem lelt sehol. A ke-reskedelmi miniszteriumhoz fordult 4000 K, mond négyezer korona ka-matmentes kölcsönért és higgyétek el székely atyámfiai, nem kapta meg. Azzal utasították el: „egy Filep, akinek olyan jó neve van külföldön, ne tartassa ki ma-gát az állam által”. Nem ki-tartás akar ez lenni, hanem kez-det és nem alamizsna, hanem be-csületes kölcsön, mihez iparosember ma az állam nélkül nem jut-hat. — Ebből akart egy mű-helyt berendezni, hogy aztán nem-sokára 25—40 korondi fazekasnak adjon megélhetést, tisztességes mun-kát. Kapott régebb államsegélyt 1000 és egy párszáz koronát, amelyből az állam építettett részére egy kemen-cét, amely azonban használhatatlan, mivel viz fakadt bele. És ilyen körülmények között is eleget tett kötelezettségének, hiszen előírás sze-rint — egy székely fazekast teljes-en kiképezett. Hogy pedig milyen mun-kákat készít ilyen elhagyott állapo-tában is, legyen elég bizonyíték az, hogy 1905-ben Liëgben ezüst érmet nyert, Milanóban oly szívesen fogad-ták a kiállított tárgyait, hogy nemcsak azonnal elkeltek, de számtalan utána rendelést is kapott. Ugyszintén a bukaresti kiállításon is az első közt van s biztosak lehetünk arról, hogy innen is el fogja hozni az érdem koszoruját. Nemrégiben New-Yorkból kapott ajánlatot, hogy heti 160 K fizetést adnak, ha kimegy. Ilyen sanyaru viszonyok között nem cso-

dálom, ha itthagya „fájó szívvel bár” szülőtte földjét és szaporítja a kivándorlók számát egygyel, de nagyon értékes egygyel. Hiszen Ko-rondot a modern fazekasság művé-szetére megtanítva, kenyeret adna a népnek. Jelenleg újra bent van 4000 korona kamatmentes kölcsönért a kérése Reméljük, amidőn százezreket elköltöttek a darabontok az or-szág eltiprására, ennek a nemzeti kormányának lesz 4000 koronája: egy vidék felvirágoztatására

— **Kuruc hangverseny.** Veres Sándor opera-énekes, a m. kir. opera-ház volt bariton-énekes, hangver-senyköruton van. Meglátogatja az utba eső székelyföldi városokat és kiválóbb fürdőinket, hogy a magyar dalművészettel mindenütt hódítson. Tegnep este a Sándor István (Koron-kai-féle) vendéglőjének kerthelyisé-gében Kónya Sándor zenekarának közreműködésével tartotta meg hang-versenyét. Ma pedig Homoród-für-dőn fogja gyönyörködtetni a közön-séget. Társaságában van Mátrai Gyula nyug. színész, aki a rendezés nehéz munkáját teljesíti a körutban.

— **Homoród-fürdőn üdülnek** (foly-tatás): Szakál Sára Baja, Czákó Fe-renc huszárszázados Pozsony, Szob-totka Rezső főmérnök Székelyud-varhely, Dr Szabó J. és családja Pancsova, Róth Mártha tanító fele-sége Rozsnyó, özv. Szabó Károlyné Székelyudvarhely, Csanády Zalán jbiró és családja Székelyudvarhely, Farkas Jenő ref. lelkész Póka, Ta-más Ilonka Beszterce, Dr Wittig-schlager Rezső orvos Pancsova, özv. Csiky Imréné Kolozsvár, Lukácsffy Klára Lengyelfalva, Horváth Akos főszolgabíró családja Erzsébetváros, Wittig-schlager Emma magánzó Pan-csova, Csiky János hírlapíró Buda-pest, Horváth Laura Székelyudvar-hely, Baczó Róza Székelyudvarhely, Dr Bilinczy Lajos képezdei igazgató Nagyszeben, Nagy Antal áll. főnök Szerdahely, Forgács Ferenc, Rácz Gerő ny. min. tan. Budapest, Szé-kely István tanár Budapest, Gombás Gyula p. ü. számell. Marosvásárhely.

— **Szováta fürdő** vendégeinek száma eddig meghaladja az 1200-at.

— **Tanítók a tejgazdaságban.** A sárvári tejgazdasági iskolában aug. 16—31-ig gyakorlati tejgazdaság-tanfolyam lesz néptanítók részére főleg a tejszövetkezetek vezetésében részes tanítóknak gyakorlati kiképez-tetése végett. A tanfolyamra 20 nép. tanítót fognak felvenni, akik egyen-kint 70 korona államségelyt kapnak.

Közbirtokossági ügyek.

Erdőpanama — mindenütt.

Szegény székely testvérek, de megvert benneteket a Teremtő az-zal az átkozott erdőmanipulációk-kal! Egyrészt az erdőtörvény hely-telen rendszere és alkalmazása, más-felől pedig a piócák iszonyu tömege kiszívta ősi szittya véreket, hogy aztán viasmódra hajltgassanak jobbra-balra a politikai vigécek.

Mindenütt veszedelem környékez és lábaitok alól sebes-vágtatva rohan a föld, pusztul annak felületéről az erdő, mert ősi szokásaitoktól, be-csületes jóhiszeműségetek lelkiismer-tlen kihasználásával megfosztottak.

Erről tanuskodik a zágoni köz-birtokosság esete is, melyet a Ma-gyar Nemzet hozott felszínre.

A zágoni közbirtokosság ugyanis — mint a nevezett lap írja — el-adta az erdejét. Az eladásra szánt erdő komplexumából 800 kat. hol-dat kiszakítottak azon a cimen, hogy az teljesen hasznavehetet-len, sem a vevő, sem senki pénzt nem ad érte, tehát szabad kézből kell ugy eladni és értékesíteni, a hogy lehet. Kéz alatt valaki-

csakugyan ígért is a 800 holdért 4000 koronát. Minthogy azonban közbirtokossági erdőről volt szó, ezt az eladást is felkellett terjeszteni jóváhagyás végett a földmívelési miniszteriumhoz. A földmívelési miniszterium az eladáshoz ugyan hozzájárult, de hogy a szabály megtartsák, a nyilvános árverést rendelte el. A 800 katasztrális hold tehát nyilvános árverésre tűzött ki. Ezen az árverésen egy székely fakereskedő cég volt az egyetlen árvevő, s ez a 800 holdért, mely hasznavehetetlen, értéktelen erdőnek van minősítve, a melyet kéz alatt 4000 koronáért el is akartak már adni: 131 000 koronát ajánlott. De ez még nem elég. A százharmincegyezer koronás ajánlat után két újabb ajánlat is történt. Egyiket egy nagyon ismert cég tette és

ígért 135 000 koronát, a másikat egy romániai cég, mely 140 000 koronát ajánlott a 4000 koronás 800 hold területért. Ezek után a közbirtokosság most már maga is közbelépett, hogy az ő négyezer koronás objektumát a miniszter még 140 000 koronáért se adja el. Ez ügyben Kelemen Lajos, Háromszék megye tisztii főügyésze, a minap járt a közbirtokosság érdekében Darányi miniszternél.

A panama világosan meg van alapítva. Jogunk van követelni a nevét annak a »valakinek«, aki a 140 000 koronás erdőt 4000 koronáért akarta megszerezni. Lássuk ki legyen ő és merre van hazája? Reméljük — a zágoni közbirtokosságtól kimerítő értesítést kapunk az esetről.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Bágyadtság
és rugékony-ság hiánya ellen mindenkor amassage (gyuró kenő kura) ajánlható, mely kura, ha ahoz

INDASZESZ

gyógyfű-sósórszesz)

lesz használva, feltétlen beválik. Rendbehozza az ellankadt idegeket, üdit, frissit, eltünteti a fejfájást, náthát és már rövid használat után tetemesen enyhíti a csusz, köszvény, tag-szaggatás és minden meg-

hülésből eredő fájdalmakat. Kapható mindenütt 2 és 1 koroás üvegekben. Készíti Balázsoviich Sándor Korona-gyógyszertára Sep-siszentgyörgy.

Sz. 3177—906. kig.

HIRDETMEY.

A város vasut melletti 10 holdnyi területű kaszálójának 6 évre fatelep. céljára leendő nyilvános árvevzéseni haszonbérbe adása város tanácsánál folyó évi augusztus hó 1-én d. e. 10 órákor lesz.

Székelyudvarhely, 1906 július 17.

Gotthárd, polgármester.

Jó házból való fiu ki a gymnasium III. vagy IV. osztályát végezte gyakornoknak felvétetik Márk Testvérek tüzser- és fonalkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár

állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban Gyertyántfy J. fia vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

A szépség egyik főkélléke a szép arcbor.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,

a FÖLDES féle

Margit-crème

osodás hatású arakenőcs használata által.

A Margit crême egy rendkívül finom, kellemes illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát: a bőrt rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatú ad, 10—20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltünteti szeplőt, májfoltot és mindenemü börtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen crémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatúvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermeked üdőséget, teltiséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatú nyer.

Leglényesebb előnye, hogy higanyt, ólmot nem tartalmaz és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K, kis tégelynek 1 K.

Margit-szappan 70 f, Margit-puder 1-20 K,

Margit-aroziv 1 K, Margit-fogpép 1 K.

Készíti:

FÖLDES KELEMEN

gyógyszer-ész. Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek

Kapható: Konez Armin és Solymossy János gyógyszerárán.

A székelyudvarhelyi Önkéntes tűzoltó egyesület

8 fizetéses **őri állásra** havi 32 korona fizetés mellett pályázatot hirdet. Kiszolgált hadkötelesek előnyben részesülnek.

Pályázati kérések július hó 25-ig a parancsnoksághoz beküldendők.

A Parancsnokság.

FOGAK

a legfinomabb amerikai gyártmány, könnyen megszokhatók és rágásra tökéletesen használhatók. Darabja 2 forinttól 4 forintig. A fogak tömése a legújabb és legjobb módszer szerint 3 koronától 6 koronáig darabonként. — Foghuzás érzéketlenítéssel 2 korona. Múterem Székelyudvarhely Árpád-utca 10. sz. alatt.

Dr Kovács Géza
egy. orvostudor, fogorvos.

TOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

GAMIS ES STOCK

pároló-telepe
FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

Thomassalakliszt

a legjobb és legolcsóbb foszfor-savas műtrágya

minden kalászos, kapás és takarmánynövény (lóhere, lucerna stb.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfák, kerti vetemény és ugar trágyázására is. Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárú és tartalom-jelzésre ügyelni!

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Teréz-körut 3. sz.

a Thomaspohosphatfabriken G. m. b. h. Berlin, vezérképviselője a magyar korona országainak területén.

A „SZÉKELY-UDVARHELY” hirdesse a leg-eredményesebb.

KÉRJEN

csak
Seller és Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különbösen ajánlható boxcal, oscarra, chevreaux és lakkeipőh. Bécs, XII.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmuárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag homzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint lóhere-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss fűszerárak!